

De bijzondere commissie, welke ter voorbereiding van de openbare beraadslaging omtrent het onderhavige wetsontwerp is ingesteld, verleende op verzoek van de voorzitter en vicevoorzitter ener instelling op 10 juni 1964 gehoor aan enige vertegenwoordigers dier instelling.

Omtrent de eerste voor alle leden der Kamer toegankelijke vergadering, welke de commissie aan het onderzoek van het ontwerp wijdde, heeft zij de eer als volgt te rapporteren.

Algemeen

Inleiding. Van vele zijden werd de harmonisatie en vereenvoudiging van de wetssystematiek met betrekking tot de onderhavige materie toegejuicht en werd de in de memorie van toelichting aan het adres van de commissie-Wiarda uitgesproken waardering van harte onderschreven.

Als het belangrijkste winstpunt zag men, dat het ontwerp, eenmaal wet geworden, de voor de niet-jurist vaak moeilijk toegankelijke her en der verspreide, ten dele tijdelijke voorschriften in één wet van eenvoudige en harmonisch opgebouwde structuur zullen zijn samengebracht.

Een ander belangrijk winstpunt achtte men gelegen in het feit, dat het onpraktische en vaak kunstmatig lijkende onderscheid tussen de begrippen „hazardspel” en „loterij” voor de strafbaarstelling zal komen te vervallen, hoezeer dit onderscheid ook voor de rechtsgeleerde literatuur en de jurisprudentie een altijd boeiend onderwerp opleverde.

Dat bedoeld onderscheid voor de administratie bij de hantering van het vergunningsstelsel nog van enige betekenis blijft, was voor vele leden geen onoverkomelijk bezwaar.

Sommige leden, die eveneens instemden met de juridische vormgeving van het begrip kansspel, waardoor de tweevoudige definitie van hazardspel en loterij kan verdwijnen en waardoor vragen, of een bepaald kansspel als loterij moet worden beschouwd, voortaan door de administratie en niet door de rechter kunnen worden beantwoord, wezen er voorts op, dat op zodanige beslissingen van de administratie de wet beroep administratieve beschikkingen van toepassing is, zodat de rechtsbescherming van de burgers voldoende verzekerd is.

Sommige andere leden hechtten er insgelijks bijzondere betekenis aan, dat in het ontwerp gebroken wordt met het kunstmatig verschil tussen hazardspel en loterij. Zoals uit de jurisprudentie wel blijkt heeft dit de rechter vaak voor moeilijke beslissingen gesteld. Door de nu gekozen opzet wordt de vervolging van overtredingen van deze wet in belangrijke mate vereenvoudigd, daar men nu niet meer voor de moeilijkheid staat een keus te moeten maken tussen gelegenheid geven tot hazardspel en het deelnemen aan een loterij. Was het daarom voor deze leden minder bevredigend, dat in artikel 3 het onderscheid tussen hazardspel en loterij nog een rol blijft spelen, nu de rechter evenwel niet meer geroepen zal zijn deze definities te hanteren leek dit ook deze leden geen overwegend bezwaar.

Bij dezelfde leden was wel de vraag gerezen, of de ook hunnerzijds wenselijk geachte harmonisatie en vereenvoudiging van de wetsystematiek er inderdaad toe noopt, de strafbepalingen op te nemen in de Wet op de kansspelen. Zij informeerden naar de redenen, welke ten grondslag lagen aan de opvatting der bewindslieden, dat bedoelde bepalingen niet in het Wetboek van Strafrecht thuis horen.

De vele leden, die reeds het woord hadden gevoerd, verklaarden, dat naar hun gevoelen — ofschoon sommigen hunner een grotere liberaliteit in de wettelijke regeling der kansspelen zouden voorstaan, enkelen daarentegen verdergaande beperkingen op onderdelen in de wet zouden willen zien neergelegd — het ontwerp in zijn algemeenheid toch een aanvaardbaar compromis biedt.

Verscheidene leden gaven blijk van dezelfde opvatting.

Sommige leden toonden zich met name verheugd over het feit, dat het standpunt van de commissie-Wiarda — dat de materiële inhoud der thans bestaande voorschriften in beginsel zo veel mogelijk in de nieuwe wet ware te handhaven —, welk standpunt door de bewindsliden is overgenomen, blijkens het ontwerp met een zekere soepelheid is toegepast. Want zo het, met behoud van het bestaande grondpatroon, mogelijk zou zijn verbeteringen in de bestaande situatie op het stuk der kansspelen door te voeren, dan dient, aldus deze leden, de thans met dit wetsontwerp openliggende mogelijkheid daartoe te worden benut, ook al zou daardoor de grens van een technische herziening enigszins worden overschreden.

Sommige andere leden kwam het juist voor, dat de commissie-Wiarda bij dit ontwerp, hetwelk een technische herziening bedoelt te zijn, zo min mogelijke materiële veranderingen heeft aangebracht. Hoewel instemmende met de beoogde technische herziening, hadden de hier aan het woord zijnde leden intussen tegen het ontwerp zoals het er lag, overwegende bezwaren, omdat het ontwerp in stede van te streven naar een zekere inperking van het gokkeuvel, in feite gericht is op verdere uitbreiding. Zij hadden hier met name het oog op de verruimende bepalingen ten aanzien van de Staatsloterij en de voetbalpool.

Vele andere leden onderschreven de mening van de ondertekenaars van de memorie van toelichting (Iz. 6, rechterkolom), „dat er uit sociaal oogpunt geen bepaalde reden is om voorstellen tot wijziging van de wettelijke voorschriften te doen”, hoewel zij van mening waren, dat met name ten aanzien van de bepalingen omtrent de sportprijsvragen de Regering de consequenties van deze eigen mening niet geheel heeft getrokken. Zij zouden de Regering willen vragen of in dit wetsontwerp nu inderdaad alle „kansspelen” zijn vervat, welke in ons land bestaan; daarbij dachten zij b.v. aan windhondenrennen.

Enige geestverwanten van de laatstelijk aan het woord zijnde leden verklaarden, de geestelijke grondslagen van het onderhavige ontwerp niet in overeenstemming te kunnen brengen met hun eigen socialistisch denken.

Deze leden vermochten niet in te zien, dat werkelijke liefhebbers van een sport of voorstanders van bijzondere maatschappelijke of culturele doeleinden slechts langs de omweg van een kans op een totoprijs te bewegen zouden zijn tot een klein wekelijks geldoffer. Zij hadden dan ook de indruk, dat het de deelnemers aan de voetbalpool gaat om het geld méér dan om de sport, laat staan de overige van de voetbalpoolgelden meegenietende — op zich zelf alleszins prijzenswaardige, ja offerwaardige — organisaties. Zij zagen zich in deze indruk versterkt door het pleidooi van de Stichting „De Nationale Sporttotalisator”, om het aan één winnende deelnemer uit te keren bedrag niet te beperken.

Deze leden wierpen de vraag op, of men een kwaad altijd kan en moet verbieden. Zij kenden niet de zucht, anderen te verbieden hetgeen door hen zelf verworpen of niet begeerd wordt. Vanuit deze instelling van tolerantie jegens andersdenkenden bij standvastigheid ten aanzien van het eigen beginsel, meenden de hier aan het woord zijnde leden, bij wie sommige andere leden zich op dit punt aansloten, dat de hunnerzijds in het verleden aan de dag gelegde bereidheid tot medewerking aan regulerende en kanaliserende maatregelen ten opzichte van de onderhavige maatschappelijke verschijnselen een ander lot verdiend zou hebben dan de hoon, welke Nederlandse persorganen daarover hadden uitgestort.

De van verscheidene zijden zo zeer toegejuichte bundeling in één wet van de bepalingen inzake de Staatsloterij, de sportprijsvragen en de (paardensport-)totalisator bracht voor de

hier aan het woord zijnde leden dit ernstige bezwaar mede, dat zij zich bij één stemming (de eindstemming over dit ontwerp) over een aantal sterk uiteenlopende en hunnerzijds zeer verschillend beoordeelde zaken zouden hebben uit te spreken.

Zij behielden zich dan ook ten volle het recht voor, hun eindoordeel op te schorten tot de schriftelijke en mondelinge gedachtenwisseling tussen Regering en Kamer voltooid zou zijn.

Enkele leden hadden tegen het onderhavige wetsontwerp zeer ernstige principiële bezwaren.

In plaats toch dat de goklust wordt tegengegaan, wordt dit kwaad door het wetsontwerp bevorderd en gestimuleerd:

a. door verhoging van de maximumhoofdprijs bij de voetbalpool van 50 tot 100 duizend gulden, waarvan 85 duizend „schoon”;

b. door premieën van de overheid wettelijk te sanctioneren;

c. door vermeerdering van het aantal loterijen bij de Staatsloterij van 4 tot 6 per jaar, waardoor meer mensen aan deze vorm van gokken zullen kunnen meedoen.

Deze leden konden zich derhalve met het ontwerp — als in strijd met de waarlijk christelijke zeden, een puur heidens karakter dragende en geheel passend in een beleid dat in het teken staat van de leus „brood en spelen” — niet verenigen.

Sommige leden vestigden de aandacht op de in verschillende artikelen (3, 4, 28) voorkomende terminologie: „enig algemeen belang te dienen”. Zij vroegen waarom, nu de huidige terminologie niet gehandhaafd wordt, niet de terminologie van het fiscale recht met betrekking tot de zg. giftenregelingen (algemeen nut beogende instelling) is overgenomen. Kan onder het dienen van het algemeen belang in de zin van dit wetsontwerp ook vallen de situatie, dat de opbrengst van de loterij toevalt aan een privé-persoon, die met behulp van deze opbrengst in de charitatieve sfeer werkt? Zo ja, dreigt hier dan niet het gevaar dat de particuliere sfeer en het algemeen belang door elkaar worden gehaald? Valt onder algemeen belang ook b.v. iedere vorm van sportbeoefening en vormen van ontspanning, waarbij de persoonlijke behoeftenbevrediging op de voorgrond staat, ook al kan, in totaliteit bezien, op de achtergrond een zeker algemeen belang worden ontwaard? Valt onder de voorgestelde terminologie ook het dienen van een buitenlands algemeen belang en zo ja, hoe stelt men zich voor dat te controleren?

Hazardspel. Het voornemen van de Regering om ook in de toekomst aan de thans bestaande mogelijkheden voor hazardspel geen uitbreiding te geven had de volledige instemming van verschillende leden. Het zo veelvuldig gebruikte argument dat met name de centra voor vreemdelingenverkeer roulettes e.d. niet kunnen ontberen, had op hen geen enkele indruk gemaakt. Naar hun gevoelen zijn de positieve kwaliteiten van ons land en volk voldoende om het vreemdelingenverkeer niet te doen verminderen. De feitelijke omvang van het vreemdelingenbezoek in de laatste jaren wijst ook bepaald in deze richting, hetgeen mogelijk in de memorie van antwoord met enig cijfermateriaal nader zou kunnen worden geadstrueerd. Doch ook al zou het vreemdelingenbezoek door het ontbreken van de mogelijkheid tot roulettespel e.d. wél in negatieve zin worden beïnvloed, dan zou naar het gevoelen dezer leden het belang der geestelijke volksgezondheid toch moeten prevaleren boven de economische belangen verbonden aan een nog groter vreemdelingenbezoek, zulks te meer waar niet kan worden ontkend dat op plaatsen waar gelegenheid wordt gegeven tot roulettespel enz. niet zelden samenklontering en plaatsvinden van minder positieve elementen uit de samenleving, die niet alleen de sfeer van die gelegenheid maar ook van gelegenheden in een min of meer verwijderde omtrek mede gaan bepalen.

Buitenlandse kansspelen. De leden die laatstelijk het woord voerden, betoonden zich niet gelukkig met het voorstel van de regering om, in afwijking van het voorstel van de commissie-Wiarda, deelneming aan buitenlandse loterijen ook in de toekomst straffeloos te laten. Door deze beslissing wordt,

zo meenden zij, onnodig de toch al niet zo sterke positie van de overheid bij de bestrijding van verboden buitenlandse loterijen verzwakt. Door een zekere specialisatie bij justitie en politie zou het bezwaar van te grote toeneming van de werkzaamheden wel kunnen worden ondervangen. Wat het bewijs betreft, dat de deelneming op Nederlands grondgebied plaats vond, zou dit niet kunnen worden ondervangen door een wettelijke fictie? Is de Regering bereid dit standpunt alsnog in nadere overweging te nemen? Sommigen dezer leden achten hiertoe te meer reden aanwezig, waar zodanige maatregel bovendien de concurrentie, waarmede de Nederlandse sporttotalisator te kampen heeft, zeer sterk in negatieve zin zou beïnvloeden.

Bedoelde verschillende leden wezen erop, dat het juist de in het algemeen in vergelijking met de Nederlandse voetbalprijzen bijzonder hoge prijzen der buitenlandse loterijen zijn, die de goklust in niet geringe mate aanwakkeren. Indien het deelnemen aan dergelijke loterijen niet op straffe wijze wordt tegengegaan, blijven de grootste overtreders van het door de wetgever wél uitgevaardigde verbod buiten schot. Het wilde deze leden nl. voorkomen, dat van een strafbaarstelling van deelneming aan buitenlandse loterijen een niet te onderschatten preventieve werking zou uitgaan. In dit verband dient ook te worden bedacht, dat hoe geringer de ambitie hier te lande is om aan zulke loterijen deel te nemen, hoe minder lonend het voor de organisatoren wordt om door het verspreiding van reclamemateriaal de deelneming te bevorderen.

Bestaat enig inzicht in de omvang van het deelnemen aan buitenlandse loterijen? In de kring van de Nederlandse sporttotalisator wordt de omzet in Nederland van de Duitse Lotto op wekelijks circa f 400 000 geraamd; achten de bewindslieden deze raming bij benadering juist?

Welk standpunt neemt de PTT ten aanzien van de verspreiding van reclamedrukwerken voor buitenlandse loterijen in? Worden deze drukwerken zoveel als mogelijk geweerd of worden zij normaal verspreid?

Wanneer tot strafbaarstelling zou worden besloten, dan zou het naar de mening van deze leden aanbeveling verdienen niet alleen een maximum op de straf te stellen, maar ook — zoals b.v. het geval is met de boete van artikel 52, vierde lid, van het Besluit op de Inkomstenbelasting 1941 — een zeker vast voor iedereen geldend minimum.

Andere leden zagen niet in, dat deelneming aan verboden buitenlandse kansspelen, indien strafbaar gesteld, een strafbaar feit van zo uitzonderlijke allure zou zijn dat daarvoor de algemene strafminima van de artikelen 10, 18 en 23 van het Wetboek van Strafrecht verlaten zouden moeten worden.

Vele leden zouden het op prijs stellen, indien de Regering uitvoeriger dan in de memorie van toelichting zou uiteenzetten, waarom zij een behoorlijke handhaving van een verbodsbepaling inzake deelneming aan in het buitenland georganiseerde kansspelen klaarblijkelijk voor moeilijker houdt dan de commissie-Wiarda gedaan heeft. Deze leden meenden te mogen veronderstellen, dat de commissie-Wiarda niet gekomen is met haar voorstel, zodanige deelneming wél strafbaar te stellen, dan na zich terdege rekenschap te hebben gegeven van de uitvoerbaarheid.

Verscheidene leden konden zich met het te dezen aanzien door de bewindslieden ingenomen standpunt geheel verenigen. Zij meenden niet, dat van strafbaarstelling van *deelneming* aan buitenlandse loterijen enige preventieve werking zou uitgaan. Zij achtten integendeel het feit, dat handhaving van een verbodsbepaling bijzonder moeilijk zou zijn — een feit, dat ook het grote publiek niet onbekend is, e.g. blijft — eerder een stimulans en daardoor tegelijkertijd een ondermijning van waarde en gezag van de rechtspleging in het algemeen.

Vele andere leden gaven van hetzelfde gevoelen blijk. Zij waren er in het algemeen op tegen, in de wetgeving strafbepalingen op te nemen waarvan de feitelijke toepassing niet of nauwelijks valt te garanderen, niet in de laatste plaats, omdat bij vermoeden van overtreding de bewijsvoering de vervolgende instantie voor onoverkomenlijke moeilijkheden zou plaatsen.

Het regeringsvoorstel, wél de *bevordering* van deelneming aan buitenlandse kansspelen tegen te gaan door strafbaarstelling vond in het algemeen bij deze leden instemming.

In dit verband vroegen zij, of de bepaling van artikel 1 sub *b*, niet te ruim geformuleerd is, waardoor onder het begrip „bevorderen van deelneming” veel meer komt te vallen dan de Regering blijkens de sobere toelichting op hetzelfde artikel voor ogen heeft gestaan. Komen onder deze strafbepaling, zo vroegen zij, bij strikte toepassing niet mede te vallen b.v. het opnemen in kranten en periodieken van advertenties van buitenlandse toeristencentra waar speelgelegenheden gevestigd zijn, het organiseren van reizen naar zodanige plaatsen waarbij de mogelijkheid om van de speelgelegenheid gebruik te maken als attractie in het reisschema is opgenomen, en zelfs het in voorraad hebben bij reisbureaus van prospecti van plaatsen in het buitenland, die hun ter plaatse gevestigde speelgelegenheid als bijzondere aantrekkelijkheid aanprijzen? De strafbaarheid van de in deze voorbeelden aangeduide activiteiten moge op het eerste gezicht absurd lijken, het kwam deze leden toch gewenst voor buiten twijfel te stellen, dat voor deze en soortgelijke wijzen van bevordering van deelneming aan buitenlandse kansspelen artikel 1, sub *b*, niet van toepassing zal zijn.

Loterijen (artikel 3) en prijsvragen (artikel 28). Vele leden achtten de bij artikel 28 voorgestelde grens van duizend gulden vatbaar voor een discussie, welke — naar zij hoopten — voor wat de Regering betreft zich niet beperken zal tot het argument, dat daardoor de huidige situatie bestendigd zou worden.

Voorts zouden deze leden de voorwaarde, die prijsvragen met een prijs boven die grenswaarde mogelijk maakt, willen verruimen. Niet slechts prestaties van wetenschappelijke en kunstzinnige aard, maar ook prestaties, waarin vakmanschap en originaliteit tot uitdrukking komen, zouden in een prijsvraag op deze wijze beloond moeten kunnen worden. Zij dachten in dit verband aan de in vele bedrijven bestaande ideeënbusen en de in het verlengde daarvan georganiseerde prijsvragen. Het oordeel van de Regering hierover zou op prijs worden gesteld.

Van verscheidene zijden werd aandacht geschonken aan het voorstel van de Regering, de huidige situatie te bestendigen dat reclameprijsvragen, mits deze voldoen aan de in artikel 28 vervatte voorwaarden, met een onbeperkt aantal prijzen van ten hoogste duizend gulden per stuk mogelijk zijn, terwijl voor commerciële loterijen het in artikel 3 neergelegde verbod geldt.

De hier aan het woord zijnde leden noemden de hier geschetste situatie onevenwichtig. Sommige hunner vroegen of de bewindslieden, mede in aanmerking nemende dat er tussen een prijsvraag en een loterij in wezen vaak zeer weinig verschil bestaat, de huidige situatie in overeenstemming achten met de oorspronkelijke bedoelingen van de wetgever.

Verscheidene leden zouden gaarne vernemen, waarom de Regering elke mogelijkheid tot het organiseren van commerciële loterijen wenst af te snijden.

Bij vele leden had het in het bijzonder bevreemding gewekt dat in het ontwerp noch in de memorie van toelichting enige aandacht geschonken is aan het in middenstandskringen reeds geruime tijd bestaande verlangen, waaraan op velerlei wijze uitdrukking werd gegeven, naar enige grotere vrijheid tot het organiseren van „prijsvragen” en loterijen van bescheiden opzet b.v. ter gelegenheid van winkelweken of bij de opening van een nieuwe zaak. Bij dergelijke kansspelen gaat het doorgaans noch om de opbrengst, al of niet bestemd voor enig doel van algemeen belang, noch om het verkrijgen van een wetenschappelijke of kunstzinnige prestatie, doch louter om het bieden van een attractie aan het winkelende publiek, dat b.v. bij aankoop voor een bepaald bedrag gelegenheid krijgt mee te dingen naar prijzen. In de competitie tussen b.v. de winkellerie in de grote stad en de middenstand van de kleine randgemeente, die van het stadscentrum en die van de buitenwijk, zijn zodanige attracties niet zonder betekenis. Niet goed valt in te zien, aldus deze leden, dat het huidige zeer straffe regime past in het kader van de wet, die ten slotte voornamelijk beoogt

het indammen en kanaliseren van de speelzucht. Deze leden zouden gaarne zien, dat de Regering op dit stuk de totstandkoming van een regeling zou overwegen, die een grotere mate van vrijheid en een evenwichtiger verhouding tussen reclameprijsvragen en commerciële kansspelen zou waarborgen.

Het tegengaan van excessen zou hier gevoeglijk aan de gemeentelijke overheid kunnen worden toevertrouwd op de wijze, welke in artikel 3 wordt voorgesteld met betrekking tot niet-commerciële loterijen.

De sommige leden, die over dit onderwerp eerder het woord voerden, vroegen of het wellicht aanbeveling zou verdienen, in de wet te bepalen dat voor reclameprijsvragen het totale prijzenpakket aan enig maximum gebonden is, ten einde aldus te voorkomen, dat in het bijzonder de middenstand blijvend in een ongunstiger positie komt.

Speelautomaten. Het stemde verschillende leden tot volvoering dat wordt getracht wat meer eenheid te brengen in de situatie ten aanzien van speelautomaten. Deze apparaten vormen met name voor de jeugd een bron van verleiding om in korte tijd betrekkelijk grote geldsommen te vergokken.

Bestaan er, zo vroegen sommigen dezer leden, bij de voorgestelde opzet wel voldoende waarborgen dat er met betrekking tot het ontheffingsbeleid voldoende uniformiteit zal gelden? Zou het geen aanbeveling verdienen van de af te geven vergunningen een centrale administratie te voeren, ten einde enig overzicht te behouden? Zou een z.g. maximumstelsel hierbij denkbaar zijn?

Sommige anderen van de hier aan het woord zijnde verschillende leden zeiden, te vertrouwen, dat de nieuwe regeling enige meerdere, ook huns inziens wenselijke uniformiteit zal brengen, als zal het ontheffingsbeleid ongetwijfeld op verschillende wijzen gehanteerd worden. In dit verband rees bij deze leden de vraag, waarom de mogelijkheid tot ontheffing aan de burgemeester, niet aan de burgemeesters en wethouders ware te geven.

Vele leden gaven voerlansnog aan dit laatste de voorkeur. Zij zagen voorlopig weinig reden om de vergunning voor loterijen van kleinere omvang door het college te doen geven, en de onderhavige, niet onbelangrijke, vergunningsbevoegdheid aan de burgemeester te laten.

Vele andere leden — die de poging om in de regeling der toelaatbaarheid van speelautomaten meer uniformiteit te brengen eveneens toejuichten — vreesden evenwel, dat zich bij de toepassing een uitgebreide en weinig houvast biedende casuïstiek zal ontwikkelen, indien niet een duidelijker omschrijving kan worden gegeven van het begrip „mechanische toestellen, ingericht voor de beoefening van een spel”. Er zal, zo dachten zij, onderscheid moeten worden gemaakt tussen mechanische toestellen, welke noodzakelijke voorwaarde zijn voor de beoefening van het betreffende spel en die, welke slechts hulpmiddel zijn bij het spelen. Zo is het moderne „bowling” in feite niets anders dan het van ouds bekende kegelen. Nochtans leek bowling hun te vallen onder de omschrijving van artikel 30. Dat bij bowling de kegels automatisch worden opgezet, de score mechanisch wordt aangetekend en de bal zonder behulp van mankracht bij de speler wordt teruggebracht, terwijl al deze hulphandelingen bij ouderwets kegelen door een menselijke hulpkraft worden verricht, zou niet voldoende kunnen motiveren, dat bowling een in beginsel verboden spel zou zijn en kegelen niet.

Verscheidene leden slaakten de verzuchting, dat het aan dit punt gewijde deel van de memorie van toelichting passages bevat — „het lokale beleid is nogal uiteenlopend . . . de bedoeling is, landelijk iets meer uniformiteit te bereiken” — en ook hierboven geluiden te beluisteren waren, die toch niet leken te getuigen van een sterke overtuiging, dat aan het in een plaatselijke gemeenschap levende eigen rechtsgevoelen en maatschappelijke inzicht een ruime mate van zelfstandige oordeels- en besluitvorming behoort toe te komen, waarbij de beslissende instantie zich uiteindelijk voor het plaatselijke kiezerskorps zal hebben te verantwoorden. Zijn, zo vroegen de hier aan het woord zijnde leden, landelijke uniformiteit en ge-

meentelijke autonomie in zich niet tegenstrijdig? Wat blijft er van het zo hooggeroemde decentralisatiebeleid van dit Kabinet nog over als de landelijke wetgever juist aangelegenheden als deze, waarvoor een gemeenteraad nog eens warm zou kunnen en mogen lopen, waarover ook de ene gemeenteraad zeer wel anders kan denken dan de andere, bij voorbaat uit de gemeentelijke arena elimineert? Heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, welke blijkens de memorie van toelichting te dezer zake van advies gediend heeft, de bewindslieden hierop niet geattendeerd? Is de Regering bereid, alsnog hierover het advies in te winnen van de Raad voor de Territoriale Decentralisatie of, ingeval de raad niet tijdig tot stand mocht komen, de Commissie territoriale decentralisatie.

De Staatsloterij. Enkele leden herinnerden eraan, reeds in de inleiding van dit verslag blijkt te hebben gegeven van hun afwijzende standpunt ten opzichte van het voorstel het aantal loterijen van de Staatsloterij van vier tot zes per jaar te verhogen.

Sommige leden, die voor het instituut van de Staatsloterij weinig waardering konden opbrengen, hielden het voor niet onjuist, dat dit instituut, als het blijft bestaan, gemoderniseerd wordt, waardoor tevens een kostenbesparing bereikt wordt. Een afschaffing van het klassieke stelsel kwam hun, gezien de remmende werking hiervan, inderdaad ongewenst voor.

Volgens de memorie van toelichting heeft deze modernisering niet tot doel het debiet van de Staatsloterij uit te breiden. De inleg wordt onder het oude en nieuwe systeem in beide gevallen op ca. 36 mln. geschat. In het vervolg wordt echter gesproken over een plafond van 60 mln. Is dit plafond een gevolg van de modernisering, of bestaat dit ook onder de oude regeling?

Ook deze leden brachten in herinnering, in het inleidende gedeelte van dit verslag onoverkomelijke bezwaren tegen het wetsontwerp te hebben kenbaar gemaakt in verband met de ondanks alle redeneringen in de memorie van toelichting huns inziens toch moeilijk weerlegbare verruiming van de bepalingen inzake de Staatsloterij.

Sommige andere leden stelden bij hun beschouwingen omtrent dit onderwerp voorop, dat bij hen het verlangen leefde om mede met behulp van een goed werkende Staatsloterij de invloed van buitenlandse loterijen zoveel als mogelijk af te dammen. In dit licht gingen zij ook akkoord met de voorgestelde uitbreiding van het aantal loterijen per jaar.

Door deze leden werd eveneens ingestemd met het voorstellen van de Regering om de Staatsloterij aan te passen aan de gewijzigde maatschappelijke omstandigheden en om door modernisering te komen tot vereenvoudiging en besparing van kosten.

Bij hen rees in dit verband de vraag of die gewijzigde maatschappelijke omstandigheden er ook niet toe moeten leiden om de opbrengst van de Staatsloterij niet meer in 's Rijks kas te laten vloeien, doch te storten in een fonds dat tot doel heeft projecten van algemeen nut, die door huidige omstandigheden (nog) niet voor subsidie uit de openbare kas in aanmerking komen, door financiering mogelijk te maken. Immers welke motieven men ook wil aanvoeren om handhaving van de Staatsloterij te verdedigen, men zal in ieder geval geen beroep meer kunnen doen op de noodzaak of zelfs maar de wenselijkheid in de behoeften van de schatkist door de opbrengst van de Staatsloterij mede te voorzien.

Bestaan er in het buitenland ook voorbeelden, dat de opbrengst van een van overheidswege georganiseerde loterij op de hierboven bedoelde wijze wordt aangewend? Een zodanige bestemming van de opbrengst van de Staatsloterij zou bovendien de aantrekkelijkheid van de Staatsloterij boven strikt commerciële buitenlandse loterijen vergroten en daardoor mede dienstbaar zijn aan de gehele opzet van dit wetsontwerp, de nu eenmaal ook hier te lande aanwezige speelzucht in binnenlandse kanalen te reguleren.

Vele leden — die de nieuwe bepalingen eveneens een verbetering achtten — zouden gaarne vernemen, welke inkomsten het Rijk thans uit de Staatsloterij trekt en welke omvang

deze inkomsten naar raming in het nieuwe systeem zouden hebben.

Een tweede vraag, welke bij evenbedoelde sommige leden rees in het kader van de aanpassing van de Staatsloterij aan de gewijzigde omstandigheden, was of, zo het in de toekomst in Nederland mocht komen tot invoering van een z.g. lotto, de organisatie daarvan dient te worden ondergebracht niet bij de een of andere sporttotalisator, maar bij de Staatsloterij, mede ten einde iedere onjuiste praktijk bij de invoering bij voorbaat te voorkomen.

Met het voorstel, de prijs van een lot te verlagen tot f 20, werd door deze leden gaarne ingestemd. Daardoor zal in de toekomst de kans op een hoofdprijs niet gereserveerd behoeven te blijven voor de meer welgestelde klassen van de bevolking.

Evenzeer stemde het hun tot voldoening, dat de bewindslieden erin geslaagd zijn een trekkingssysteem te ontwerpen, dat belangrijk kostenbesparend zal werken.

Ten slotte stelden de hier aan het woord zijnde leden, met vele andere en verscheidene nog weer andere leden, de vraag op welke gronden het de bewindslieden wenselijk voorkomt de bepalingen omtrent de Staatsloterij, welke de commissie-Wiarda voorstelde voor een deel onder te brengen in een algemene maatregel van bestuur, alle in de wet zelf op te nemen. Kleeft aan een zodanige handelwijze niet het bezwaar, dat bij wijzigingen in de maatschappelijke situatie die zich binnen korte tijd voltrekken — waarvan het recente verleden juist op dit terrein menig voorbeeld verschaft — te vaak op niet essentiële punten wetswijzigingen moeten worden voorgesteld? En dreigt, als tegenhanger daarvan, een slagvaardig beleid ten aanzien van de Staatsloterij niet enigermate in de verdrukking te komen?

Vele andere leden had het met name voldoening geschonken, dat voor de reorganisatie van de Staatsloterij een systeem kon worden ontworpen, hetwelk enerzijds de kans op een hoofdprijs ook toegankelijk maakt voor degenen, die niet over een zo ruime beurs kunnen beschikken als vroeger daarvoor nodig was en anderzijds nog kostenbesparend zal werken.

Vele leden zouden een uiteenzetting op prijs stellen nopens de positie en de beloning van de collecteurs, collectrices en debitanten. Werken zij uitsluitend op provisiebasis? Zo ja, hoe wordt dan bereikt, dat hun inkomsten ongeveer gelijke tred houden met de stijging van loon- en inkomenspeil? Hoe zullen in het gewijzigde systeem hun inkomsten zich ontwikkelen? Is er aanleiding een groot bedrag uit de loterijgelden aan te wenden ten bate van de honorering van de bedoelde functionarissen? Vindt de behartiging van de belangen van deze — grotendeels uit weduwen bestaande — groep door de ambtenarenbonden in het georganiseerd overleg plaats en, zo neen, op welke wijze geschiedt zij dan?

Verscheidene leden vroegen, waarom de laatste tijd het werkstelligen van verhogingen van de inkomsten van collecteurs en collectrices in deze vorm gegoten is, dat zij een groter aantal loten moeten verkopen. Kan deze loonsverhoging niet door provisieverhoging worden gegeven? Is het juist, dat collecteurs of collectrices, die hun loten niet zelf kunnen verkopen, niet in aanmerking komen voor de loonsverhoging? Is het billijk deze collecteurs en collectrices, die door bijzondere omstandigheden (ligging enz.) niet zelf hun collecte kunnen verkopen, nog eens extra te duperen door de verkoop van meer loten niet toe te staan? Wordt de laatste jaren wel voldoende rekening gehouden bij het aanstellen van debutanten met de in de buurt reeds aanwezige bureaus van collecteurs en collectrices?

Sommige leden zouden gaarne de visie van de Regering vernemen op de vraag, of ook in de toekomst volledig ware vast te houden aan de niet-commerciële opzet van het verkoopapparaat van de Staatsloterij. De sterk verbeterde algemene sociale voorzieningen zullen ongetwijfeld de sociale functie van het verkoopapparaat van de Staatsloterij hebben aangetast. Is deze indruk juist en, zo ja, kan de bewindsman dan nader aangeven waarom hij niettemin aan de sociale opzet van het verkoopapparaat wil vasthouden? In dit verband zou het deze leden aangenaam zijn, enig inzicht te verkrijgen in het aantal

sollicitanten voor opvallende collectes en in de sociale status van die sollicitanten.

Sportprijsvragen. Enkele leden meenden, ook te dezen aanzien te kunnen volstaan met een verwijzing naar hun standpunt, zoals dit in het inleidende deel van dit verslag kort was aangeduid.

Sommige leden hadden aldaar eveneens reeds te kennen gegeven tegen het voorstel, de maximumprijs bij sportprijsvragen van f 50 000 tot f 100 000 te verhogen, zeer ernstige bezwaren te hebben. Zij hechtten eraan, die bezwaren hier nader uiteen te zetten.

De in de memorie van toelichting verschafte motivering voor de verdubbeling van de maximumprijs achtten deze leden weinig bevredigend. Nadat eerst terecht wordt afgewezen, dat het de bedoeling zou zijn tegen het buitenland te concurreren, wordt later dit concurrentiemotief er toch bijgehaald door te stellen, dat de Nederlandse sporttotalisator een behoorlijke belangstelling moet behouden. Aldus dreigt het principe der kanalisering, waarvan gewaagd wordt, te worden prijsgegeven.

Ook het argument, dat de hoofdprijs in de Staatsloterij f 100 000 bedraagt, zegt in dit verband weinig. Immers, van de zijde der Staatsloterij is juist geklaagd, dat de sportprijsvragen afbreuk doen aan de belangstelling voor de Staatsloterij. De opbrengst van de Staatsloterij is de laatste jaren dan ook teruggelopen. Bestaat nu niet het gevaar, dat thans weer de drang komt de Staatsloterij aantrekkelijker te maken om met de sportprijsvragen te kunnen concurreren? Het „kanaal” wordt op deze wijze steeds breder.

Het ernstigste bezwaar van deze leden was echter, dat zij de sportprijsvragen zagen als een bedreiging van de zedelijke en geestelijke welstand van ons volk. Aan enige uitbreiding, welke de verhoging van de maximumprijs ongetwijfeld tot gevolg zal hebben, konden zij dan ook geen medewerking verlenen.

Sommige andere leden, die hun instemming betuigden met het uitgangspunt van het kabinet dat een levensvatbare sporttotalisator in ons land moet worden toegestaan, doch dat deze wel behoort te worden gekanaliseerd, achtten de ervaringen met de sporttotalisator van dien aard, dat het verantwoord is de gestelde grenzen voor de maximumprijs te verhogen tot f 100 000. De grens als zodanig vormt echter, aldus deze leden, wel een essentieel element van de gehele wettelijke regeling van de sportprijsvragen, omdat het doel en karakter van die regeling daardoor worden bepaald. In dit verband achtten zij het gelukkig, dat de Regering tussen de maximumprijs van de voetbaltoto en de hoofdprijs van de Staatsloterij een zeker verband heeft gelegd.

Ten aanzien van het voorstel tot verhoging van de maximumprijs tot f 100 000 was voor deze leden van belang, dat slechts in weinig gevallen de eerste prijs aan één persoon toevalt, welke omstandigheid de voorgestelde verhoging te eerder aanvaardbaar maakte.

Vele leden waren — met alle begrip voor het standpunt, dat de overheid ten aanzien van kansspelen een zekere kanaliserende invloed moet kunnen uitoefenen — van oordeel, dat de overheid zich daarbij anderzijds ook van de schijn dient te vrijwaren als zou zij betutteling van een mondig volk nastreven. In dit verband achtten zij de zin: „In deze categorie zullen diegenen zich bevinden, voor wie het in hun eigen belang gewenst is, een maximuminleg te handhaven” (memorie van toelichting, blz. 10) minder gelukkig.

De praktijk van de sporttotalisator heeft — voor zover deze leden bekend — nergens tot excessen geleid. De prijswinnaars hebben, zo meenden zij te weten, in het algemeen zeer gezond gereageerd op hun buitenkansjes. Is het bovendien niet zo, dat de activiteiten, welke sportverenigingen kunnen verrichten in het kader van de totalisator, de zelfwerkzaamheid in deze verenigingen bepaald ten goede zijn gekomen?

De sporttotalisator in Nederland aanvaard zijnde, dient men haar eigen karakter — duidelijk in „klimaat” afwijkend van b.v. de Staatsloterij — te erkennen en haar niet méér belemmeringen in de weg te leggen dan strikt geboden zijn. Deze leden achtten het niet logisch dat de Regering de sporttotalisa-

tor enerzijds „niet te zeer het karakter van een zuivere loterij” (memorie van toelichting, blz. 10) wil geven en anderzijds, bij haar verdediging van de verhouding 60—40 bij de verdeling van de inleg, de sporttotalisator eigenlijk gelijkstelt aan de loterij.

Indien men, zo vervolgden de hier aan het woord zijnde leden, een maximumprijs handhaaft, ware deze wellicht doelmatiger buiten de wet te regelen; zij vroegen de Regering haar standpunt daartegenover mede te delen. Voor het overige vroegen deze leden om welke reden — alweer, gezien de praktijk van de afgelopen jaren — door de Regering eigenlijk aan het stelsel van een maximumprijs wordt vastgehouden, nog afgezien van het feit dat zij de stijging van f 50 000 tot f 85 000 niet als een aanmerkelijke stijging en zeker niet als een verduubeling konden beschouwen.

Om welke reden meent de Regering dat het „in het stelsel van de wet niet verantwoord is de prijzen geheel vrij te laten”, zulks te meer gezien de andere beperkingen welke de Regering zich voorstelt aan de totalisator op te leggen?

Deze leden vroegen of de Regering een standpunt heeft bepaald ten aanzien van een systeem van proportioneel met de inleg wisselende prijzen, waarbij — even uitgaande van een percentage van 30 voor prijzen — b.v. de eerste prijs 15, de tweede 10 en de derde 5 pct. van het voor prijzen beschikbare bedrag zou kunnen bedragen. Kan wellicht de onzekerheid over de hoogte van de prijs een aantrekkelijkheid vormen die tot grotere deelneming stimuleert? De Regering toont zich niet ongevoelig voor de noodzaak om „de Nederlandse sporttoto een behoorlijke belangstelling te doen behouden” (memorie van toelichting, blz. 10). In het ontwerp van wet achten deze leden evenwel niet veel elementen gelegen, waarmede de Regering dit had waargemaakt.

Verscheidene leden waren niet overtuigd van de noodzaak de voetbaltotalisator te kanaliseren. Hun was van excessen niets gebleken. Deze leden zagen de noodzaak van maxima voor de prijzen dan ook geenszins in. Eerder zagen zij de noodzaak, het maximum los te laten. Zulks ware naar het inzicht dezer leden noodzakelijk, omdat de Nederlandse voetbaltotalisator een grote concurrentie ondervindt van buitenlandse loterijen, met name van de Duitse Lotto. De memorie van toelichting spreekt van een concurrentiestrijd; men zou echter beter kunnen spreken van een defensieve strijd, waarbij de Nederlandse sporttotalisator steeds verder teruggedrongen wordt. Voor de instanties uit de wereld van sport en maatschappelijk werk, die meedelen in de opbrengst van de voetbaltotalisator, is dit geen gering nadeel.

Voorts wezen ook deze leden erop, dat de Regering ten onrechte spreekt van een verduubeling van het uit te keren bedrag. Het betreft hier nl. slechts een verhoging van 70 pct. ten gevolge van de omstandigheid, dat er vroeger sprake was van een nettoprijs en thans van een brutoprijs. Het verschil is de niet geringe loterijbelasting. Deze leden vroegen, wat de rechtvaardiging ware van deze wijziging van een netto-uitkering in een bruto-uitkering.

Mocht ondanks bovenstaande bedenkingen toch tot een beperking van de prijs worden overgegaan, dan sloten deze leden zich aan bij de van andere zijde gedane suggestie dit aan de Kroon te delegeren.

Vele andere leden spraken er hun verheugenis over uit, dat de sportprijsvraag thans eindelijk een definitieve plaats in de wet zal verwerven. Verheugend achtten zij voorts, dat een van harte samengaan tussen de bij de opbrengst der sportprijsvragen betrokken groeperingen, te weten groeperingen van sport, maatschappelijk werk, volksgezondheid, cultuur en internationale belangen, mogelijk is gebleken. Uit de overgelegde gegevens blijkt, zo vervolgden deze leden, dat de door tegenstanders zo gevreesde excessen zijn uitgebleven. Terecht heeft de Regering mede hieruit geconcludeerd, dat een beduidende verhoging van de maximumprijs zonder ernstig bezwaar kan worden ingevoerd. De sport en de lichamelijke vorming in ons land zouden de middelen, die uit de totalisator-opbrengsten worden verkregen, niet meer kunnen missen, tenzij uit de schatkist compensatie zou worden geboden.

De vele andere leden, die eerder het woord voerden, merkten in dit verband nog op, dat de bedoeling van de sporttotalisator nimmer is geweest, noch mag worden, dat de overheid zich daarmede geheel of gedeeltelijk ontslagen acht van haar eigen verantwoordelijkheid voor een goede ontwikkeling van het sportleven in Nederland. Zij achtten het niet aangewezen om daarop thans uitvoerig in te gaan, doch wilden niet nalaten dit punt nadrukkelijk te stellen.

De vele leden, wier betoog door deze opmerking onderbroken was, zetten vervolgens uiteen, dat de overige maatschappelijke activiteiten, die belangrijke steun ontvangen uit de totalisatorgelden, in ernstige moeilijkheden zouden komen, indien de belangstelling voor de Nederlandse sporttotalisator sterk achteruit zou gaan. Toch is thans reeds gebleken, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat de belangstelling voor de binnenlandse sportprijsvragen vermindert ten voordele van de veel attractievere in het buitenland georganiseerde kansspelen. Zij deelden de mening van de Regering, dat het niet de bedoeling van de wetgever was of is een concurrentiestrijd te ontketenen tussen de Nederlandse sporttotalisator en zijn in het buitenland gevestigde equivalenten. Gelet op de structuur en de werkwijze van de Nederlandse totalisator zou een actieve concurrentie dezerzijds zelfs onmogelijk zijn. Dit neemt niet weg, dat zijn defensieve concurrentiepositie zodanig moet worden versterkt, dat voorkomen wordt, dat wekelijks grote bedragen over de grenzen heen toevloeien aan buitenlandse organisaties.

De Regering, aldus deze leden, is niet tegemoet gekomen aan de wens van het bestuur van de nationale sporttotalisator, het bedrag van de inleg per deelnemer niet meer aan een wettelijk maximum te binden. Daar de beperking van de inleg kennelijk past in het bereikte compromis en de Regering deze beperking beschouwt als een der belangrijkste factoren waarmede de beoogde kanalisatie van de speelzin kan worden bereikt, konden de hier aan het woord zijnde leden zich met de grondgedachte der beperking verenigen.

De vraag rees evenwel, allereerst of het beoogde doel niet evengoed kan worden bereikt indien bedoeld maximum niet in de wet zelf wordt neergelegd doch de bepaling daarvan wordt overgelaten aan een op de wet steunende algemene maatregel van bestuur. In dit laatste geval immers kan de Regering bij veranderde omstandigheden op eenvoudiger wijze dan door wetwijziging tot wijziging van het maximum overgaan. De sporttotalisator moge, gelet op de historie, een delicaat te behandelen aangelegenheid zijn, zo'n belangrijk onderwerp van overheidszorg, dat zelfs voor de geringste louter kwantitatieve ingreep in zijn opzet het gehele wetgevende apparaat in werking moet treden is hij, naar de mening van deze leden, nu ook weer niet. Uit het feit, dat de gemiddelde inleg over de afgelopen jaren beduidend minder bedroeg dan de toegestane f 2 en dat niet meer dan ca. 25 pct. van de deelnemers de toegestane f 2 bleek in te leggen, leidt de Regering af, dat aan een verhoging van de maximuminleg nauwelijks enige behoefte bestaat. Deze conclusie moge op het eerste gezicht zeer sterk gefundeerd lijken, bij nadere beschouwingen leidden de verstrekte gegevens de hier aan het woord zijnde leden voorlopig tot een geheel andere conclusie.

Allereerst constateerden zij, dat voor drie kwart van de deelnemers de bestaande rem op hun speelzucht volmaakt overbodig is. Veilig kan worden aangenomen, dat het grootste deel van de ook in buitenlandse sportprijsvragen meespelende Nederlanders gezocht moet worden onder dezelfde, die bereid en in staat zijn de maximuminleg te betalen aan de Nederlandse totalisator. Ligt de veronderstelling dan niet voor de hand, dat van deze laatste categorie een belangrijk deel van deelneming in het buitenland zal afzien indien het meer gelegenheid krijgt het bedrag, dat het bereid is te besteden, aan te wenden voor het scheppen van meer kansen bij de binnenlandse totalisator? Een bescheiden verhoging van de maximuminleg hier te lande zou derhalve eerder een verdergaande indamming van de speelzin der maximalisten dan een stimulans voor de speelzin der overgrote meerderheid kunnen medebrengen.

De verscheidene leden, die eerder reeds hadden verklaard de noodzaak tot kanalisering van de voetbaltotalisator niet te

kunnen inzien, vermochten evenmin in te zien, dat de maximuminleg per deelnemer in de wet vastgelegd zou dienen te worden. Indien desondanks aan beperking van de inleg per deelnemer zou worden vastgehouden, bepleiten ook deze leden daarvoor de wetgever niet in het geweer te roepen, doch te volstaan met regeling bij algemene maatregel van bestuur.

Vele andere leden achtten het door de Regering voorgestelde bedrag van de maximuminleg per deelnemer, te weten f 2,50, op zich zelf thans niet onredelijk, mede gezien de in de memorie van toelichting geschetste ontwikkeling. Zij zouden echter gaarne vernemen waarom de Regering meent, dat de wens van de Stichting „De Nationale Sporttotalisator”, het bedrag tot f 2,80 (8 maal 35 cent) te verhogen, niet voor inwilliging in aanmerking komt.

Deze leden stelden voorts de vraag, of het niet doelmatiger zou zijn het bedrag van de maximuminleg als voorschrift aan de vergunning te binden, waardoor het, via artikel 21, derde lid, aan de ontwikkeling van de totalisator en aan de waardeverschuivingen van het geld soepeler kan worden aangepast dan via wetwijziging.

De sommige leden, die zich eerder reeds met de voorgestelde verhoging van de maximumprijs akkoord verklaard hadden met het oog op de met de sporttotalisator opgedane ervaringen, achtten op grond van dezelfde overweging de voorgestelde verhoging van de maximuminleg per persoon tot f 2,50 aanvaardbaar.

Zij waren van oordeel, dat in het bijzonder met het oog op de bescherming van jeugdigen en van minder draagkrachtigen de maximuminleg gehandhaafd dient te worden.

De blijkens de cijfers niet talrijke voetbalpoolspelers, die een hogere weekinzet zouden prefereren dan thans wettelijk is toegestaan, zullen in deze beperking van hun bestedingsvrijheid moeten berusten ter wille van het grotere goed, dat met name de zwakke broeders onder de jeugdigen tegen zich zelf worden beschermd. Een dergelijk „offer” achtten de hier aan het woord zijnde leden in deze maatschappij een volkomen aanvaardbare zaak.

Vele leden zouden gaarne zien, dat de Regering zich zo soepel mogelijk zou opstellen tegenover de desiderata van de Stichting „De Nationale Sporttotalisator” — welke in de afgelopen jaren getoond heeft met gevoel voor verantwoordelijkheid aan de kanalisering van de speelzin te willen medewerken —, met name de wens gebruik te mogen maken van z.g. vervangende (in de vorm van door loting verkregen fictieve) uitslagen, wanneer door weers- of andere omstandigheden op enige speeldag onvoldoende wedstrijden doorgang hebben gevonden.

Verscheidene leden achtten niet voor bestrijding vatbaar, dat bij vaststelling, door loting, van fictieve uitslagen het kans-element bij de voorspelling van de wedstrijduitslagen vergroot wordt; zij zagen hierin echter geen doorslaggevend bezwaar.

Deze leden opperden overigens het denkbeeld van een „schaduwfoto” van zaalsporten, die immers niet onderhevig zijn aan het bij voetbal veelvuldig voorkomende en voor de voetbalpool zo nadelig werkende afgelasten van wedstrijden wegens weersomstandigheden.

De hier aan het woord zijnde leden achtten het trouwens ook om andere redenen aanbevelenswaardig, dat de sportprijsvragen de aandacht ook eens op andere sporten dan voetbal — hoezeer ook de meest nationale wedstrijd sport — zouden richten. Ervan uitgaande, dat enige kennis van zaken van de sport, waarvan men de wedstrijduitslagen poogt te voorspellen, toch wel een rol speelt, zouden zij het niet meer dan billijk vinden, als ook kenners van andere sporten eens een kans zouden krijgen van hun kennis profijt te trekken bij meespelen in de enige toegelaten nationale sporttotalisator waaraan men kan meedoen zonder zelf de wedstrijd bij te wonen.

Vele andere leden brachten eveneens de vraag ter sprake, of af en toe ook andere sporten dan voetbal bij deze sportprijsvragen betrokken kunnen en mogen worden. Heeft voor de Regering deze vraag bij haar overwegingen ook een rol gespeeld?

De hier aan het woord zijnde leden dachten daarbij inderdaad, zij het niet uitsluitend, aan de aan belangstelling winnende zaalsporten. De ook vaak in de pers eenzijdig op voetbal gerichte belangstelling zou daarmee kunnen worden verbreed. Zij zouden het op prijs stellen, de mening van de Regering hierover te vernemen.

Sommige leden deelden de bezwaren der bewindslieden tegen het denkbeeld, slechts 50 percent van de opbrengst aan de aangewezen doeleinden te laten toevloeien, met name met het oog op de consequenties hiervan voor andere, door de op commerciële leest geschoeide organisatie in opdracht georganiseerde, loterijen, waarvoor zij het percentage van veertig eer te hoog dan te laag achtten.

Kan een overzicht worden gegeven hoe in de afgelopen jaren de opbrengst van de sporttotalisator is besteed aan de belangen van de voetbalsport in Nederland enerzijds en de andere sportbelangen alsmede projecten op het gebied van de gezondheidszorg, en het maatschappelijk en cultureel werk anderzijds? Bestaat hier naar het gevoelen der bewindslieden voldoende evenwicht?

Vele leden memoreerden, reeds eerder in dit verslag te hebben opgemerkt, de argumentatie van de Regering op blz. 10, linker kolom, van de memorie van toelichting niet zeer in overeenstemming te achten met het gestelde op blz. 10, rechter kolom, zevende regel van beneden. Zij waren, gezien het eigen karakter van de voetbalpool, niet zonder meer overtuigd, dat het traditionele verdelingschema per se ook hier zou moeten worden gehandhaafd. Een zodanige versoepeling van de mogelijkheden van de totalisator dat de opbrengsten stijgen, zou ook zij de 50—50 verdeling voor het Centraal Overleg Fondsenwerfacties wellicht een hogere opbrengst geven. Is het de Regering bekend hoe in de kringen van het C.O.F. zelf hier wordt gedacht?

Voorts vroegen deze leden, om welke reden het C.O.F. de verdeling van zijn gelden over de aangesloten intern kan regelen, terwijl de verdeling over de sportorganisaties aan de goedkeuring van de overheid is onderworpen. Wil de Regering de overwegingen hiertoe aan de Kamer mededelen?

Ten slotte vroegen deze leden, of het naar het gevoelen der bewindslieden mogelijk en ter wille van de acquisitie voor de voetbalpool wenselijk ware, de bestemming van de opbrengst, met name bij het C.O.F., openbaar te maken.

De paardensporttotalisator. Sommige leden vestigden er de aandacht op, dat bij de voetbalsportprijsvragen slechts aan één rechtspersoonlijkheid bezittende instelling vergunning kan worden verleend, doch dat deze beperking niet geldt voor de paardentotalisator. Zou het, om deze beide meer op elkaar te doen aansluiten, geen voorkeur verdienen ook bij de paardentotalisator wettelijk slechts één vergunninghouder mogelijk te maken?

Vele leden verklaarden, dat het bij hen geen bezwaar ontmoette, dat de feitelijke regeling van de paardensporttotalisator, anders dan die van de voetbalpool, in handen is gelegd van de met de uitvoering van de wet belaste Ministers.

Wel maakten zij van de gelegenheid gebruik om aan de bewindslieden te vragen, hoe dezen denken over een verhoging van de maximuminzet, nu deze sinds 1948 geen wijziging heeft ondergaan, zodat hij allerminst geacht kan worden te zijn aangepast aan de sedertdien gewijzigde omstandigheden.

Artikelen

Artikel 1. Biedt dit artikel ook voldoende mogelijkheden om een roulette e.d. op een kunstmatig eiland voor onze kusten onmogelijk te maken? Zal een situatie als waarop het arrest van de Hoge Raad van 6 februari 1962 (B.N.B. 1963/84) betrekking had, voortaan zonder vergunning verboden zijn?

Is het, om in de wetstekst zelf uitdrukkelijk vast te leggen, dat deelneming aan in het buitenland georganiseerde kansspelen niet strafbaar gesteld wordt, wellicht wenselijk in het bepaalde sub c te spreken van „een onder a bedoelde, binnen het Rijk in Europa gegeven gelegenheid”?

Artikel 28. Waarom komt hier nog wel de term „tegen voldoening aan zekere voorwaarde” voor, terwijl deze term blijkens de memorie van toelichting in artikel 1 is weggelaten vanwege haar zeer geringe betekenis?

Artikel 31. Welke betekenis moet hier worden toegekend aan de woorden „als bedrijf”? Zou het geen aanbeveling verdienen ook hier aansluiting te zoeken bij de fiscale wetgeving (artikel 6 van wetsontwerp . . . . .)?

Artikel 41. Willen de Ministers statuten en reglementen van het in het eerste lid bedoelde pensioenfonds, zoals deze aanvankelijk zijn vastgesteld en goedgekeurd en zoals deze thans luiden, overleggen? Welke premies zijn en worden door de verzekerden en door de staat in bedoeld pensioenfonds gestort? Zijn deze premies aan de hand van actuariële berekeningen vastgesteld? Hoe zijn de middelen van het fonds belegd? Willen de Ministers een overzicht geven van baten en lasten van het fonds sedert zijn inrichting in 1950? Wat is door de staat aan de z.g. „back-service” bijgedragen voor oudere verzekerden? Hoe is het fondsbestuur samengesteld?

Willen de Ministers een uiteenzetting geven van de betekenis van het bepaalde in het tweede lid? Welke waren bij de oprichting van het fonds en welke zijn thans de maxima, bedoeld in de artikelen 54 en 97 der Pensioenwet 1922 of in een daarvoor in de plaats getreden regeling? Slaat de toevoeging „berekend naar een pensioengrondslag van f 3200” op „een daarvoor in de plaats tredende regeling” of op het daaraan voorafgaande zinsgedeelte? Wat betekent „een en ander eventueel vermeerderd met toeslagen”?

Wat leren „officiële gegevens”, als bedoeld in het derde lid, omtrent de stijging van de ambtelijke salarissen seder 1 januari 1949 en met welk percentage zijn de (pensioen)uitkeringen tot dusver verhoogd?

Op wiens of wier handelingen slaat de bepaling van het vierde lid? Van het fondsbestuur — waarin hoogstwaarschijnlijk de overheid als werkgeefster vertegenwoordigd zal zijn — kan toch moeilijk worden verondersteld, dat het in strijd met statuten en reglementen zal handelen? Zo zich dat toch mocht voordoen, waarom moeten dan de *verzekerden* gestraft worden met intrekking van de *garantie*?

Artikel 42. Moet dit artikel niet worden aangevuld met een wijziging van artikel 64 van het Wetboek van Strafvordering (preventieve hechtenis), in welk artikel naar artikel 254bis van het Wetboek van Strafrecht wordt verwezen welke verwijzing door het vervallen van artikel 254bis geen betekenis meer zal hebben?

Artikel 43. Gaarne werd een nadere toelichting ontvangen waarom het — ter bereiking van het beoogde doel van het samenvoegen van prijzen uit paardensporttotalisator (en de voetbaltoto?) die elk afzonderlijk niet meer dan f 1000 bedragen — noodzakelijk is in artikel 4 van de Wet op de kansspelen te blijven spreken van „loterijen en prijsvragen als zijn bedoeld in artikel 2, eerste lid.”, hetgeen uit een oogpunt van wetssystematiek niet fraai is?

Aldus vastgesteld 24 juni 1964.

VAN DIS
SCHEPS
JOEKES¹⁾
VAN DOORN
VERSTEEG
DAAMS
BAETEN
BAKKER
KIEFT
VAN SOMEREN-DOWNER
CALS
SINGER-DEKKER
OELE
NOTENBOOM
SCHOLTEN.

¹⁾ Plaatsvervanger van mevrouw Stoffels-van Haften, die wegens verblijf buitenslands verhinderd was aan de vaststelling van dit verslag mede te werken.